

Motion till riksdagen 2020/21:2072

av **Leif Nysmed m.fl. (S)**

Åtgärder mot arbetslivskriminaliteten

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheterna att förebygga, reglera och förhindra arbetslivskriminaliteten i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Den fria rörligheten och utvidgningen av EU har bidragit till att arbetstagare från hela Europa och tredjeland sökt sig till Sverige för att jobba. Utmaningen har länge handlat om hur Sverige ska garantera likvärdiga arbetsvillkor och kollektivavtalsenliga löner. Medan den norska regeringen var snabb med att tillsätta en handlingsplan mot social dumpning och kartläggning av arbetslivskriminaliteten, höll den dåvarande högerregeringen låg profil. Ansvar ålades fackförbunden att upprätthålla den svenska modellen.

Facken kan inte själva driva kampen mot social dumpning, än mindre stoppa den organiserade arbetslivskriminaliteten. Listan kan göras lång över arbetslivskriminalitet; exempelvis en artikelserie i DN från april 2018 samt rapporter från den partssammansatta organisationen Fair Play Bygg beskriver tydligt hur löntagare utnyttjas riktigt illa och hur seriösa företagare konkurreras ut. Det handlar om lönedumpning, köpta arbetstillstånd, skattefusk, papperslösa kvinnor som städar för 12 kronor i timmen, thaimassage som bor på madrasserna i salongen, handel med samordningsnummer och byggarbetare som sover i gamla industrilokaler utan toalett och dusch. Hot och våld förekommer och en utbredd rädsla sprider sig bland både löntagare och företagare. Utvecklingen eskalerade när högerregeringen lyfte kravet på arbetstillstånd vid ansökan om A-skattsedel. Det innebär att den som saknade arbetstillstånd eller uppehållstillstånd ändå kunde få samordningsnummer och A-skattsedel från Skatteverket.

Brist på handlingskraft under den högerledda regeringstiden gjorde att Sverige har halkat efter. Människohandel, missbruk av utländsk arbetskraft och hänsynslöst utnyttjande av papperslösa är bara några exempel på allt vanligare företeelser inom

bygg-, städ-, restaurang- och skönhetsvårdsbranschen i dag. Utnyttjade identiteter, både svenska och utländska, används både för att få komma in i Sverige och för att komma åt stöd och bidrag.

Därför är det helt avgörande att den socialdemokratiskt ledda regeringen rivit upp lex Laval, som innebär att svenska fackförbund kan kräva kollektivavtal av utstationerade arbetsgivare.

Numer ska utländska arbetsgivare som har personal i Sverige betala arbetsgivaravgifter samt registrera sig hos Skatteverket. Arbetsmiljöverket har dessutom fått i uppdrag att ta ett krafttag mot osund konkurrens, det vill säga mot de företag som bryter mot arbetsmiljöreglerna för att skaffa sig olagliga eller orättvisa konkurrensfördelar. Det har de senaste tre åren genomförts över 3 000 oannonserade kontroller i den myndighetsgemensamma insats som Arbetsmiljöverket leder, men utmaningen växer och därför menar vi att mer måste till.

Det behövs nya bestämmelser för att motverka missbruk av F-skattesystemet för att undgå skatter och avgifter. Även förstärkta möjligheter att återkalla F-skatt vid fusk är nödvändigt.

Det måste också vid offentliga upphandlingar ställas krav på schysta anställningsvillkor, lägst i nivå med kollektivavtal, samt genomföras regelbundna kontroller för att säkra avtalens efterlevnad.

I syfte att minska exploateringen av arbetstagare och för att förhindra människohandel behövs det bättre kontroll av att regelverket för arbetskraftsinvandring faktiskt efterlevs.

Slutligen måste det till ett bättre informationsutbyte mellan myndigheterna mot den systematiska kriminaliteten på arbetsplatserna. Sekretessbestämmelser mellan och inom myndigheter måste ses över så att det inte hindrar viktigt informationsutbyte för att förhindra kriminalitet.

Hela samhället har att vinna på att bekämpa denna brottslighet för att få till stånd sund konkurrens och minska exploateringen av arbetskraft.

Leif Nysmed (S)

Lars Mejern Larsson (S)

Björn Petersson (S)